

Beantwoording zienswijzen op raadsbesluit 23 mei 2024 opheffen geheimhouding op diverse documenten

Opsteller(s) : Onderzoekscommissie Raadsonderzoek t.b.v. gemeenteraad
Datum : 14 juni 2024

Dit betreft de beantwoording van zienswijzen op voorstel van de onderzoekscommissie inzake het raadsonderzoek, die hiertoe mandaat heeft gekregen van de gemeenteraad. Na vaststelling door de gemeenteraad (zie raadsvoorstel) wordt de beantwoording toegezonden aan de indieners van zienswijzen.

Inleiding

Op 23 mei jl. heeft de gemeenteraad een voorgenomen besluit vastgesteld om de geheimhouding op een aantal stukken op te heffen en deze stukken openbaar te maken. In het bijbehorende raadsvoorstel zijn de gronden voor het opheffen van de betreffende geheimhouding nader gemotiveerd. De gemeenteraad heeft belanghebbenden in de gelegenheid gesteld om zienswijzen in te dienen bij de gemeenteraad voor 8 juni 2024. Zoals uw raad heeft besloten, heeft de onderzoekscommissie uit uw raad, die belast is met het raadsonderzoek naar bestuurlijke besluitvorming en *Het Bijzondere Huis*, de voorbereiding van de beantwoording van zienswijzen op zich genomen. Er is hiertoe ook extern juridisch advies ingewonnen, gelet op het juridische karakter van zienswijzen en hun beantwoording.

In deze beantwoording van zienswijzen wordt steeds de zienswijze weergegeven per indiener, vervolgens wordt aangegeven wat de (voorgestelde) beantwoording van de raad betreft. Tenslotte wordt geconcludeerd wat op basis van de zienswijze verandering behoeft ten opzicht van het eerdere, voorgenomen besluit van de raad. Deze verandering is ook opgenomen in het huidige raadsvoorstel voor het definitief opheffen van de geheimhouding.

Ontvangen zienswijzen

De onderzoekscommissie heeft namens de gemeenteraad de volgende zienswijzen ontvangen op het voorgenomen besluit tot het opheffen van de geheimhouding op de in het raadsvoorstel genoemde stukken:

1. Zienswijze College van burgemeester en wethouders Bergen NH (6 juni 2024)
2. Zienswijze Stichting Het Bijzondere Huis (6 juni 2024)

De zienswijzen zijn binnen de door de raad gestelde termijn ontvangen. De zienswijzen zijn ingediend door indieners die als 'belanghebbende' zijn aan te merken.

In de bijlage bij het raadsvoorstel zijn de integrale zienswijzen opgenomen die de gemeenteraad heeft ontvangen.

Beantwoording

Hierna volgt de beantwoording van de zienswijzen.

Zienswijze 1

Afzender: College van burgemeester en wethouders, gemeente Bergen NH

Datum: 6 juni 2024

Zienswijze	Beantwoording
<i>Allereerst ziet ons college dat uw raad de intentie heeft over te gaan tot opheffing van de geheimhouding van de genoemde documenten. Hoewel niet benoemd in het voorgenomen besluit, blijkt uit informatie dat uw raad naast opheffing van de geheimhouding ook de intentie heeft tot actieve openbaring van de documenten.</i> <i>Ons college heeft geen bezwaar tegen opheffing van de geheimhouding van de genoemde documenten. Ook kan ons college instemmen met actieve openbaring van de Intentieovereenkomst. Wel zien wij aanleiding om kanttekeningen te maken bij dit voorgenomen besluit. Verder wenst ons college zienswijzen in te dienen bij een mogelijk besluit tot het actief openbaren van de genoemde documenten.</i>	Belanghebbende heeft het juist gezien dat de raad voornemens is om de geheimhouding op te heffen en daarmee ook de genoemde documenten actief openbaar te maken. Dit ook met het oog op het lopende raadsonderzoek en de aanstaande openbare verhoren. Belanghebbende heeft hiervan in het raadsvoorstel van 23 mei jl. kennis kunnen nemen.
Gevolgen opheffen geheimhouding <i>Na opheffing van de geheimhouding zijn de documenten openbaar. Echter opheffing van de geheimhouding betekent niet automatisch dat de informatie in deze documenten zich leent voor openbaring. Aan een besluit tot actieve openbaring van informatie gaat een zorgvuldige voorbereiding vooraf. Zo is het van belang om de documenten eerst inhoudelijk te beoordelen waarna een voorlopig standpunt kan worden ingenomen omtrent openbaring van de informatie. Immers alleen over die informatie in de documenten welke zich leent voor actieve openbaring, worden derde-belanghebbenden in de gelegenheid gesteld om zienswijzen in te dienen.</i>	De Gemeentewet bevat een bijzondere openbaarmakingsregeling die gevolgen heeft voor de toepasselijkheid van de Woo. In de Woo is dat ook expliciet onderkend. In artikel 8.8 van de Woo staat dat de artikelen 3.1, 3.3, 4.1, 5.1, eerste, tweede en vijfde lid, en 5.2 van de Woo niet van toepassing zijn op informatie waarvoor een bepaling geldt die is opgenomen in de bijlage bij de Woo. De artikelen 23, vierde, vijfde en zesde lid, 60, derde lid, 61c, 87, 88, 89 en 185, vijfde lid van de Gemeentewet zijn daarbij in de bijlage bij de Woo genoemd. Dit betekent specifiek voor de gemeenteraad dat als de gemeenteraad besluit de geheimhouding op stukken op te heffen, deze stukken openbaar worden. Uitgangspunt in de Gemeentewet is immers dat de vergaderingen en de stukken van de gemeenteraad openbaar zijn, tenzij er geheimhouding is opgelegd. Andersom betekent dit ook dat als er op stukken geheimhouding is opgelegd en de geheimhouding wordt opgeheven, er weer van openbaarheid sprake is. Een apart besluit voor het openbaar maken van de stukken is dan niet aan de orde.

Zienswijze	Beantwoording
<i>Ons college verneemt graag wie uw raad in deze procedure als belanghebbenden heeft aangemerkt en welke informatie deze belanghebbenden hebben ontvangen ten behoeve van het indienen van zienswijzen.</i> <i>Na afweging van de verschillende belangen kan een besluit worden genomen. Dit besluit kan ertoe leiden dat wegens prevalerende belangen bepaalde informatie zich niet voor openbaring leent.</i>	Voor een antwoord op de vraag over de belanghebbenden wordt in de richting van belanghebbende verwezen naar het raadsvoorstel van 23 mei jl. waarin is opgenomen: <i>“Als de raad besluit tot het De opheffen van de geheimhouding dan is sprake van een besluit waartegen bezwaar en beroep open staat. Belanghebbenden moeten de gelegenheid krijgen om hier tegen op te komen en de openbaarmaking te voorkomen. De Woo gaat hiervoor uit van een termijn van twee weken. Vanuit het oogpunt van zorgvuldige besluitvorming worden de belanghebbenden daags na vaststelling van dit voorgenomen besluit, geïnformeerd over het opheffen van de geheimhouding op de stukken waar zij belanghebbend bij zijn. Zij krijgen de relevante stukken onder geheimhouding toegestuurd namens uw raad.</i> Naar aanleiding van het raadsbesluit zijn, in opdracht van de gemeenteraad, op grond van de Woo, de belanghebbenden bepaald en is aldus gehandeld.
Zienswijzen van het college <i>U verzoekt ons college zienswijzen kenbaar te maken. U bent voornemens om de adviezen van beide advocatenkantoren te openbaren. In deze documenten worden juridische analyses beschreven, antwoorden gegeven op rechtsvragen en juridische conclusie getrokken. Al deze informatie is opgesteld ten behoeve van interne beraadslaging en leent zich naar de mening van ons college niet voor openbaring. Ten behoeve van effectieve besluitvorming moeten adviseurs zich immers vrij kunnen uitten zonder de vrees voor openbaring.</i> <i>Verder zal openbaring van deze informatie leiden tot een onevenredige benadeling van de gemeente bij mogelijke juridische vervolgstappen. Immers door deze informatie te openbaren krijgen andere partijen een inkijk in de juridische positie van de gemeente. Dit acht ons college zeer onwenselijk. U wordt derhalve verzocht om af te zien van openbaring van deze informatie.</i>	Belanghebbende geeft aan dat de adviezen informatie bevat die tot onevenredige benadeling kan leiden voor de gemeente bij mogelijke juridische stappen. De gemeenteraad heeft hier in zijn eerdere afweging van geconcludeerd dat dit belang niet opweegt tegen het belang van openbaarmaking. Naar aanleiding van de zienswijzen heeft de gemeenteraad deze weging opnieuw gemaakt. De conclusie van deze weging is dat de geheimhouding op die gedeelten van de adviezen van de advocatenkantoren die de juridische positie van de gemeente analyseren en daarover conclusies trekken niet wordt opgeheven. Daarmee wordt ook recht gedaan aan het in de zienswijze door de belanghebbende ingenomen standpunt dat deze passages persoonlijke beleidsopvattingen bevatten die bestemd zijn voor intern beraad. Conclusie Op grond van deze zienswijze wordt geheimhouding op de adviesrapporten van de advocaten beperkter opgeheven dan de gemeenteraad eerder voornemens was.

Zienswijze	Beantwoording
Verzoek om overleg <i>Gezien bovenstaande heeft ons college dan ook de wens om alvorens u een beslissing neemt tot actieve openbaring van de documenten met een afvaardiging van uw commissie inclusief het onderzoeksbureau in overleg te treden. Aan dit overleg nemen van de kant van ons college de locoburgemeester mevrouw Roos-Bakker, de locosecretaris de heer Babaoglu en de senior juridisch adviseur de heer Boschma deel.</i>	Belanghebbende verzoekt om een nader overleg met de onderzoekscommissie alvorens documenten openbaar worden gemaakt. Zoals belanghebbende weet, hierover is belanghebbende ook schriftelijke geïnformeerd in augustus 2023 na de start van het raadsonderzoek, kan er altijd een schriftelijk verzoek worden gedaan voor afstemming met commissie vanuit het college met een toelichting van het onderwerp en de urgentie. De raadscommissie heeft het college, gelet op de belangen die samenhangen met het opheffen van de geheimhouding op de stukken, vanaf begin februari in de gelegenheid gesteld om een zienswijze kenbaar te maken aan de onderzoekscommissie over informatie in het dossier die geheim is of als geheim dient te worden aangemerkt. Hiervan heeft het college in april jl. gebruik gemaakt. Mede gelet op het voornemen om nu niet de geheimhouding op delen van de adviezen van de advocaten op te heffen is er geen reden tot nader overleg met belanghebbende. De raadscommissie zal na publicatie van de ontwerpbeantwoording voor de gemeenteraad deze ook delen met alle belanghebbenden. Gelet op het verzoek tot overleg licht de onderzoekscommissie deze mondeling desgewenst toe aan belanghebbende. Mocht belanghebbende de behoefte hebben om over andere zaken met de onderzoekscommissie overleg te voeren dan kan zij de commissie schriftelijk met opgave van onderwerpen hierover informeren.
<i>Actieve openbaring van de documenten voorafgaand aan geplande openbare hoorzitting op 17 juni aanstaande acht ons college dan ook niet opportuun.</i>	Deze opmerking wordt voor kennisgeving aangenomen. De raad maakt vanuit zijn eigen zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en zorgvuldigheid gebruik van het enquêterecht; hetwelk het college geacht wordt te respecteren.

Zienswijze 2

Afzender: Stichting Het Bijzondere Huis

Datum: 6 juni 2024

Zienswijze	Beantwoording
<i>Wij kunnen onder voorwaarden instemmen met het opheffen van de geheimhouding op de documenten genoemd onder de punten I t/m III van uw brief. Wij zullen ons standpunt hierna toelichten.</i> <i>1.1. Intentieovereenkomst</i> <i>Onder punt 3 op pagina 6 van het Raadsvoorstel d.d. 23 mei 2024 met als onderwerp "Opheffen geheimhouding op diverse documenten", stelt de onderzoekscommissie het volgende: "Voor de juridische (onderhandelings)-positie en de rechtspositie van de gemeente in eventuele procedures is van belang dat kenbaar is gemaakt dat de onderhandelingen met de Stichting Het Bijzondere Huis van Bergen inmiddels opnieuw geopend zijn. De intentieovereenkomst waar het raadsonderzoek over gaat, geeft geen actueel beeld meer van de bepalingen in de overeenkomst en dus ook niet van de onderhandelings- of procespositie van de gemeente."</i> <i>Hetgeen hierin gesteld wordt klopt niet. Feit is dat de gemeente Bergen aan Stichting Het Bijzondere Huis een concept anterieure overeenkomst heeft gestuurd op 3 november 2023 en een concept erfpachtovereenkomst op 12 december 2023. Op 22 februari 2024 heeft Stichting Het Bijzondere Huis een email gestuurd aan de gemeente en aangegeven het niet eens te zijn met de concepten - en daarin worden ook aanvullende vragen gesteld aan de gemeente. Op deze email is nooit een antwoord van de gemeente gekomen.</i> <i>Op grond van het voorgaande en de artikelen 8.4, 8.6, 8.10 en 9.1 van de getekende intentieovereenkomst geldt tussen de gemeente Bergen en Stichting Het Bijzondere Huis onverkort het bepaalde in de intentieovereenkomst. De intentieovereenkomst geeft dan ook de actuele rechtsverhouding tussen de Gemeente Bergen en Stichting Het Bijzondere Huis weer. Daarmee geeft de intentieovereenkomst dus ook een actueel beeld van de onderhandelings- en procespositie van de gemeente. En derhalve dient bij de openbaarmaking kenbaar worden gemaakt, al dan niet door doorhaling, dat deze alinea niet correct is, analoog aan artikel 2.4 lid 5 van de Wet open overheid. Dat is voor ons een voorwaarde voor het Instemmen met het opheffen van de geheimhouding op de documenten als genoemd onder de punten van uw brief.</i>	Uit de zienswijze wordt duidelijk dat de intentieovereenkomst onderwerp is van overleg en correspondentie tussen het college van burgemeester en wethouders en Stichting Het Bijzondere Huis. Belanghebbende geeft hierbij aan vast te willen houden aan de intentieovereenkomst die in zijn ogen een actueel beeld geeft van de onderhandelings- en procespositie van de gemeente. De genoemde zinsnede over de actualiteit van het beeld van de intentieovereenkomst wordt derhalve niet opgenomen in het definitieve raadsbesluit tot het opheffen van de geheimhouding. Belanghebbende voert in de zienswijze verder aan dat er passages zijn die raken aan de persoonlijke levenssfeer. Dit is terecht aangevoerd. Deze passages zullen niet openbaar worden gemaakt. Verder zijn er geen argumenten aangevoerd die aan openbaarmaking van de intentieovereenkomst in de weg staan. Deze zienswijze leidt voor het overige dan ook niet tot een aanpassing van het besluit tot het opheffen van de geheimhouding op de stukken. Conclusie De genoemde zinsnede over de actualiteit van het beeld van de intentieovereenkomst wordt niet opgenomen in het definitieve raadsbesluit tot het opheffen van de geheimhouding. Deze zienswijze leidt niet tot een aanpassing van het besluit tot het opheffen van de geheimhouding op de stukken.

Zienswijze	Beantwoording
<u>NB: dit deel van de zienswijze is gelet op de blijvende geheimhouding op de conclusies van de rapporten van SWDV en Stibbe samengevat.</u> De Stichting Het Bijzondere Huis wijst erop dat het college advies bij twee advocatenkantoren heeft ingewonnen. Voor de Stichting bevat de intentieovereenkomst afdwingbare afspraken waarvan zij geen afstand zal doen zolang de oprichting van de door haar nagestreefde zorginstelling niet volledig gewaarborgd is.	De gemeenteraad neemt hier voor dit besluit en deze procedure kennis van.
<u>NB: dit deel van de zienswijze is gelet op persoonlijke omstandigheden en citaten, die als gevolg van de zienswijze geheim blijven, samengevat.</u> De Stichting Het Bijzondere Huis wijst erop dat in passages van de openbaar te maken stukken de privacy van de betrokken oprichter van de stichting aantasten. In de zienswijze worden de relevante passages genoemd.	Naar aanleiding van de zienswijze zijn de openbaar te maken stukken zo aangepast dat van aantasting van de persoonlijke levenssfeer niet langer sprake is. De aangegeven tekstpassages zijn zwartgemaakt en worden niet openbaar gemaakt bij het opheffen van de geheimhouding. Conclusie Deze zienswijze leidt tot aanpassing van het besluit tot het opheffen van de geheimhouding op de stukken.
<i>1.3. Onvolledige informatie</i> <i>Beide advocatenkantoren geven in hun memo's aan dat zij niet beschikken over het gehele feitencomplex. Uit het raadsvoorstel blijkt ook dat de onderzoekscommissie en de raad niet volledig op de hoogte zijn (zie bijvoorbeeld ook de eerste voorwaarde hiervoor genoemd onder 1.). Dit wordt echter nergens vermeld in het raadsvoorstel. Ons voorstel is dan ook dit wel expliciet te benoemen in het raadsvoorstel. Op die manier is voor iedereen duidelijk dat er een besluit genomen wordt met betrekking waartoe niet het gehele feitencomplex helder en transparant is.</i>	Belanghebbende constateert terecht dat de gemeenteraad (op dit moment) nog niet beschikt over het geheel van het feitencomplex. Dat is mede de reden dat een raadsonderzoek is ingesteld naar de totstandkoming van de intentieovereenkomst. Conclusie Dit leidt niet tot aanpassing van de stukken bij het opheffen van de geheimhouding. In het raadsvoorstel voor het definitief opheffen van de geheimhouding is een zinsnede opgenomen die de hierboven genoemde overweging verwoord.
<i>2. Overige relevante onderwerpen in deze context (...)</i> <u>In dit gedeelte van de brief wordt het vertrouwen in de gemeente Bergen NH aan de hand van een aantal voorbeelden aan de orde gesteld door de stichting. De brief bevat tevens een oproep van de stichting aan het gemeentebestuur om gezamenlijk te bouwen aan het Bijzondere Huis.</u>	Belanghebbende geeft zelf aan dat deze passage geen zienswijze betreft maar overige relevante informatie in deze context bevat. De inhoud wordt, via het bijgevoegde afschrift van de zienswijze van de Stichting, aan de gemeenteraad en het college ter kennis gebracht.

Conclusies

De zienswijzen en de beantwoording hiervan leidt tot de volgende aanpassingen ten opzichte van raadsvoorstel en bijgevoegde stukken die bij het raadsbesluit (23 mei 2024) tot voorgenomen opheffing van de geheimhouding waren opgenomen.

1. De geheimhouding wordt niet opgeheven op passages in de adviezen van de beide advocatenkantoren die analyses en conclusies bevatten over de juridische positie van de gemeente. Dit in verband met de financiële en economische belangen van de gemeente, conform artikel 5.1, tweede lid, onder b, van de Woo en in verband met persoonlijke beleidsopvattingen die bestemd zijn voor intern beraad, conform artikel 5.2, eerste lid, van de Woo.
2. In de stukken waarop de geheimhouding wordt opgeheven worden passages zwart gelakt waarmee anders de persoonlijke levenssfeer van een van de oprichters van de Stichting Het Bijzondere Huis zou worden aangetast. Dit in verband met de belangen zoals genoemd in artikel 5.2, tweede lid, onder e, van de Woo.

In het nu voorliggende raadsbesluit waarin de geheimhouding op de stukken definitief wordt opgeheven (deels) zijn deze aanpassingen verwerkt.